

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

นางอรพิน คำโต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS RELATED TO ADAPTATION AMONG OLDER
PERSONS WITH DEPRESSIVE DISORDER

Mrs. Orapin Kumto

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

540200

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
วัยสูงอายุ

โดย

นางอรพิน คำโต

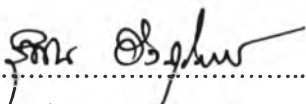
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

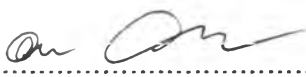
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

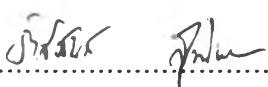
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญชูวัชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสม)

อรพิน คำโต: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ
(FACTORS RELATED TO ADAPTATION AMONG OLDER PERSONS WITH
DEPRESSIVE DISORDER) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา,
115 หน้า.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการเจ็บป่วย ภาวะซึมเศร้า การสนับสนุนทางสังคม กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลทั่วไปภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 165 คน เครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความเศร้าผู้สูงอายุไทยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .83 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 แบบสอบถามการปรับตัว มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติไคสแควร์ โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ มีการปรับตัวในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.14, \pm S.D = .39$)
2. เพศ ระยะเวลาการเจ็บป่วยไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัว
3. อายุและระดับภาวะซึมเศร้า มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.249, r = -.304$) ตามลำดับ

4. สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 6.60, \chi^2 = 22.93, r = .252, r = .815$ ตามลำดับ) ข้อเสนอแนะของงานวิจัยในการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ คือ ควรมีการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาและศึกษาผลของโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมสำหรับการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุให้มีการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเจ็บป่วยด้วยโรคซึมเศร้า

สาขาวิชา: การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ลายมือชื่อนิสิต..... อรพิน คำโต
ปีการศึกษา: 2554 ลายมือชื่ออ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์..... รังสิมันต์ สุนทรไชยา

5277827036 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORDS: ADAPTATION / DEPRESSION / SOCIAL SUPPORT/ OLDER PERSONS

ORAPIN KUMTO : FACTORS RELATED TO ADAPTATION AMONG
OLDER PERSONS WITH DEPRESSIVE DISORDER.

ADVISOR: ASST. PROF. RANGSIMAN SOONTHORNCHAIYA, Ph. D., 117 pp.

The objective of this study was to examine the adaptation among older persons with depressive disorder, and its correlation with gender, age, marital status, and income, duration of the illness, depression and social support. The sample consisted of 165 older persons diagnosed with depressive disorder, by using a random sampling at the out-patient departments of eight general hospitals in the Eastern region. The data collections were used by the personal questionnaire, the Thai Geriatric Depression Scale (TGDS), the Personal Resource Questionnaire (PRQ), and the adaptation questionnaire. The instruments' reliability by Cronbach's Alpha Coefficient: the TGDS's reliability was .83, the PRQ's reliability was .86, and the adaptation questionnaire's reliability was .85. Data were analyzed by descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient and Chi square.

The results were as follows:

1. Older persons with depressive disorder had adaptation at the moderate level ($\bar{X} = 2.14, \pm S.D = .39$)

2. Gender and duration of illness did not correlate with adaptation.

3. Age and level of depression negatively correlated with adaptation at the significant level of .01 ($r = -.249, -.304$)

4. Marital status, the level of education, income, and social support positively correlated with adaptation at the significant level of .05 ($\chi^2 = 6.60, \chi^2 = 22.93, r = .252, r = .815$) respectively. Research suggestion of caring for older persons with depressive disorder included that further studies in experimental research to develop and examine the effect of the program involving social support and adaptation for older persons with depression.

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing

Student's Signature Orapin

Academic Year : 2011

Advisor's Signature Rangsiman

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดอันมีคุณค่า ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาส่งเสริม และให้กำลังใจ เป็นการสร้างพลังให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น อุตสาหะ พยายามทำการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ และผู้ช่วย มากที่สุด ผู้ศึกษามีความประทับใจ และซาบซึ้งในความเมตตา กรุณา และเสียสละของอาจารย์ ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาของท่านเป็นที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุชวัชชัย ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้กำลังใจ ให้ข้อคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และมีคุณค่ายิ่ง รวมทั้งคณะกรรมการสอบ โครงร่างวิทยานิพนธ์ ทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ ให้คำสอน ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจนได้เครื่องมือการศึกษาที่สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล และได้มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์คั้งนี้ ประสบผลลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลฉะเชิงเทรา ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลนครนายก ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก รวมทั้งจิตแพทย์ ที่พยาบาล เจ้าหน้าที่แผนกจิตเวชทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และศึกษาการใช้เครื่องมือ สำหรับการวิจัยคั้งนี้ และผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด ให้สติปัญญาและความเอาใจใส่ ห่วงใย ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจอันสำคัญ ให้ความช่วยเหลือมอบความรัก ความเข้าใจและความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมา ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลทุกด้าน และ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ศูนย์สร้างสุขภาวะผู้มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง คุณประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอ มอบแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้ป่วยโรคซึมเศร้าทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการวิจัยคั้งนี้ ให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวคิดเหตุผลและสมมติฐาน.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	13
การพยาบาลผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	23
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการปรับตัว.....	31
การปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	77
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	87
ภาคผนวก ข ข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ค จดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	94
ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	98
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการ การวิจัย	101
ภาคผนวก ฉ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ใน.....	107
ภาคผนวก ช ข้อมูลแจกแจงข้อมูลแบบ โคง์ปกติ.....	110
ภาคผนวก ซ ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
ภาคผนวก ฌ ตารางคำนวณกลุ่มตัวอย่าง.....	115
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	50
2	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเจ็บป่วย.....	51
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ จำแนกรายด้าน.....	62
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ ระยะเวลาการเจ็บป่วย ภาวะซึมเศร้า การสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	63
5	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษากับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	64
6	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะซึมเศร้าของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	114
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ จำแนกรายด้าน.....	114